

ריבנה של תורה

כתובת המערכת: מודיעין עילית, חסילת יוסף 3/10. טל' 08-9744220 © דוא"ל לתגובות ורשימת תפוצה: rg5740@gmail.com

י"ל ע"י
כולל
"שערים המצויינים"
שע"י מוסדות "דרכי תורה"
רחובות
פרשת אמור
גליון 268
אייר תשע"ב

אשתו כגופו

ומלבד מה שעצם הענין של "עלה במחשבה" טעון הבנה, יש להבין עוד, שהרי לבסוף אותו גוף נחלק לשנים כפי שבאמת עלה במחשבה מלכתחילה, ואם כן מדוע נברא מתחילה כגוף אחד.

והגר"א בפירושו לספר משלי (ט, פ) פירש ענין זה "וזהו שאמרו בתחילה עלה במחשבה להבראות שנים ולבסוף לא ברא אלא א', וכי ח"ו יש שינוי? אלא שמה שברא הקב"ה את האשה להיות לו לעזר, וכי מה תועלת בה כשהן גוף אחד? ועיקר התכלית היה שיהיו שנים, **אך מה שברא הקב"ה תחילה אחד כדי שיהא אהבה ואחוה ביניהם יותר מאחיו ושאר קרוביו שיהיו גוף אחד ממש**, וזהו מתחילה דהיינו במחשבה עלה תחילה להבראות שנים שכן הוא התכלית ואחר כך ברא תחילה אחד במעשה".

תורף דבריו הוא שבריאת האיש והאשה בתחילה כאחד לא היתה סוף דבר, אלא היא היתה אמצעי והכנה לברוא אותם בשני גופים נפרדים. אלא שאם מתחילה היו נבראים בשני גופים לא היה האדם קרוב אצל אשתו יותר משאר קרוביו, ולכן נבראו מתחילה בגוף אחד, כדי שאף לכשיפרדו לשני גופים יהיו כדבר אחד ממש שנחלק לשני חלקים, ועל ידי זה תהא ביניהם קרבה ואחדות בלב ובנפש יותר מאשר עם שאר קרוביהם.

ובספר ראשית חכמה (שערי הקדושה פט"ז) הביא **מהזוה"ק** שאין הדברים אמורים רק ביצירת אדם וחווה, אלא שבכל דור ודור ובכל זיווג וזיווג שורשם של הבעל והאשה הוא אחד [וכן כתב **בערבי נחל** (פר' בראשית) "כי כל הנשמות שהיו ושעתידין להיות כולם היו כלולים באדם הראשון נשמות זכרים ונקבות, ולכן כל הזיווגים שבעולם כך הוא כמו באדם הראשון שהאשה נבנית מאחד מצלעותיו"]. ולכן מכריזים ארבעים יום לפני יצירת הולד בת פלוני לפלוני, כדי לחבר בין נשמת האיש ובת זוגו עד שגם לאחר לידתם בשני גופים נפרדים יהיו כדבר אחד וכמקשה אחת.

למה הקדימה התורה את האשה לשאר קרובים?

לפי דברים אלה נעמוד בסוד דברי חז"ל שאמרו "אשתו כגופו", כי בחינת הבעל והאשה אינה כאחד ועוד אחד, אלא הם כגוף אחד ממש שנחלק לשני חצאים. ולאור זאת ביאר **המלבי"ם** (שמות, שם) את השם "שאר" שניתן לאשה, כי "שאר" הוא שם נרדף לבשרו של האדם, וכמו שנאמר "ככלות בשרך ושארך" (משלי פ"ה), וכן "כלה שארי ולבבי" (תהלים פ"ג), וכדי לציין וללמד שהאשה והבעל הם גוף אחד וחלק בלתי נפרד זה מזה נקראת האשה בשם שאר [נראה שם ששאר קרובים נקראו "שאר בשר", שהיא דרגה פחותה מקירבת האשה שנקראת "שאר"].

ולכן הקדימה התורה בפרשתנו את האשה לשאר הקרובים, כי היא חלק מהבעל וכגופו נחשבת היא וקרבתה אליו גדולה יותר מאשר קרבת שאר קרוביו אליו, וכדברי **רבי אברהם סאבע בעל ציון המור** (בראשית פ"א)

בפרשתנו נאמר (פכ"א פס' ב) **"כי אם לשארו הקרוב אליו"**, ודרשו חז"ל (יבמות כב, ב) **"שארו זו אשתו"**. ובטעם הדבר שנקראת האשה בשם "שארו" ביאר **הרשב"ם** (ב"ב קט, ב) שהוא על שם הפס' "והיו לבשר אחד" (בראשית פ"ב) וכן "שארה כסותה ועונתה לא יגרע" (שמות כא, י), וכ"כ **הרמב"ן** (שמות כא, ט). **ובכתב והקבלה** (כאן) פירש שהאשה נקראת כן משום שהיא יולדת לבעל בנים וגורמת לו בזה לקיום והמשכיות [וכעין מה שנאמר "לשום לכם שארית" (בראשית פמ"ה)].

ללא האשה לא היה הבעל מוצא ידיו ורגליו

בהכנת מזונותיו וצרכיו הבסיסיים

והקשה **הכלי יקר** שלפי דרשה זו היה הכתוב צריך לומר בלשון נקבה "לשארו הקרובה אליו". וביאר על פי דברי **הגמ' ביבמות** (סג, א) שרבי יוסי שאל את אליהו הנביא מהו שנאמר "אעשה לו עזר", והשיבו לו אליהו "אדם מביא חיטין חיטין כוסס? פשתן פשתן לובש? לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו?". ונמצא שללא האשה לא היה הבעל מוצא ידיו ורגליו בהכנת מזונותיו וצרכיו הבסיסיים, כי אף שידו משגת לרכוש או לייצר את חומרי הגלם, מכל מקום את הכשרון והיכולת להעמיד את הבית על תילו ובפרט את המזון והמחיה העניק הקב"ה לאשה. וכידוע נקרא המזון בשם "שאר", וכמו שנאמר (שמות כא, י) **"שארה כסותה ועונתה לא יגרע"**, ולכן האשה היא בעצם "שארו" של הבעל כיון שכל מזונותיו תלויים בה, כי היא זנה אותו ומכינה לו את צרכי חייו ומחיותו וטורחת ועמלה רבות לשם כך. [ולכן נאמר בלשון זכר "לשארו הקרוב אליו", כי האשה נקראת כן על שם המזון].

וסיבת הדבר שהגדיר הכתוב את האשה כ"שארו הקרוב אליו" ולא אמר "אשתו", היא כדי ללמד לבעל שעליו להוקיר ולהעריך ולהכיר לאשתו טובה גדולה על כל הנתינה והעשייה הברוכה שמרעיפה היא עליו, וכלשונו של אליהו הנביא **"שמאירה את עיניו ומעמידתו על רגליו"**. וזו גם הסיבה שלמרות שהבעל הינו כהן צריך הוא להיטמא לה.

כל הזיווגים שבעולם הם כמו אצל אדם הראשון

שהאשה נבנית מצלעו של הבעל

אמנם נראה לבאר בזה בענין אחר. כי הנה הקשו **במסכת כתובות** (ח, א) בסתירת הפסוקים בענין יצירת האדם, כי בתחילה נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו" לשון יחיד, ואחר כך נאמר "זכר ונקבה בראם" לשון רבים. ותירצו, שבתחילה עלה במחשבה לברוא שנים ולבסוף נברא אחד. ופירש **רש"י** שבתחילה עלה במחשבה לברוא שני גופים נפרדים, ולבסוף נברא גוף אחד של שני פרצופים זכר מלפניו ונקבה מאחור.

"וואמר על כן יעזוב איש את אביו ואת אימו ודבק באשתו כי מן הראוי היה אחר שהאשה היא חלק מאיברי האדם שידבק בה ולא באביו כי קרוב אדם אצל עצמו ואשתו כגופו דמיא".

נויש להוסיף כי הנה ידוע שחז"ל תיקנו שלא לפדות שבויים יותר מכדי דמיהן (כמבואר בגיטין מה, א), אמנם כתבו **התוס'** (שם ד"ה דלא) שאדם שהוא בעל ממון יכול לפדות עצמו ביותר מכך ולא אסרו זאת משום ש"כל אשר לאיש יתן בעד נפשו" (איוב פ"ב), והוסיפו שהוא הדין כשרוצה לפדות את אשתו, כיון שאשתו כגופו, ובגופו לא אסרו לפדות. אך בתו אינה כגופו ואסור לפדותה יותר מכדי דמיה.

כוונת היצירה ותכליתה שמהשנים-האיש

והאשה- יהיה אחד

ובאיגרת הדרכה לחתן כתב **החזון איש** "שזו כוונת היצירה- והיו לבשר אחד". וביאר הגר"ח פרידלנדר זצ"ל (וידיעת כי שלום אהלי עמי לג') שלמרות המבואר לעיל שהאיש והאשה גוף אחד הם, מ"מ נבראו בגופים שונים כיון שמוטל עליהם להתאחד ולהתקרב זה לזה עד שיהיו בבחינת "והיו לבשר אחד" כגוף אחד. ובהתאחדות זו הם מיישמים את כוונת היצירה ותכליתה שמהשנים -האיש והאשה- יהיה אחד.

התאחדות זו אינה נוצרת מאליה ע"י חופה וקידושין. בני הזוג באים מבתים שונים ולכל אחד יש אופי שונה, ואף ישנו ההבדל הטבעי שבין האיש לאשה. וגם אם בזמן מן הזמנים יגיעו למצב של אחדות אין די בזה, כי אחדות זו הינה מצב שנתון לשינויים ותנודות, ובפרט שאין גבול לשלמותה של האחדות. אך ככל שיתמידו בבקשת האחדות כן יעשו את רצון הבורא לראותם אחוים זה בזה ברוח ובנפש כגוף אחד.

כגודל האחדות בין האיש לאשה כן תגדל מעלת

ואיכות בניהם

ומדברי **המלבי"ם** למדנו שכגודל האחדות בין האיש לאשה כן תגדל מעלת ואיכות בניהם. כי הנה נאמר בנבואת מלאכי (ב, טו) "ולא אחד עשה

ושאר רוח לו ומה האחד מבקש זרע אלהים", ופירש המלבי"ם "ה' עשה את האדם גוף אחד עם שארו זו אשתו שניהם היו מחוברים יחד בעת שנעשה אדם, באופן ששניהם נבראו בשר אחד ורוח אחד. לא כיתר בעלי חיים שהיו שנים שנים בין בבשר בין ברוח. ולמה עשה כן ולא ברא גם את האדם תיכף נפרד מאשתו? אלא ללמד שבת זוגו של האדם צריך שתהיה דומה לו ומתאחדת עמו בין בבשר שתהיה מעמו ומבית אבותיו. בין ברוח שיהיה להם דת אחת ואמונה אחת. וזהו שאמר ומה האחד. ר"ל ומה מורה האחד והאחדות הזה שצריך להיות בין הזוג? ומשיב שהוא "מבקש זרע אלהים", שעל ידי האחדות שביניהם בבשר וברוח על ידי זה הזרע שיוולד מן הזיווג הזה יהיה זרע אלהים לא זרע כלאים שעטנו כזרע הבהמה שאין שומרים היחוס והאחדות, אלא כזרע אדם הראשון שהוליד בדמותו בצלמו בצלם אלהים".

ביאור מטבע הלשון "אלמן" ו"אלמנה"

ובספר הכתב והקבלה (שמות כב, כא) ביאר את מטבע הלשון אלמן ואלמנה, כי "מנה" הוא לשון "חלק" נכמו שנאמר "והיה לך למנה" (שמות פכ"ט) ובתרגום "לחולק". ו"אל" הוא לשון שלילה, ואם כן אלמנה היינו "אל – מנה" שנחסרה ואיבדה חלק ממנה, וכן הוא באלמן. כי האיש והאשה הם שני חלקים של אותו גוף, ואין לכל אחד מהם שלימות בפני עצמו אלא על ידי השני, ועל כן כשאחד מהם נפטר, נותר השני ללא חלק מגופו.

האם אף לגבי האשה אומרים "בעלה כגופה" ?

ויש לציין ש**בית האוצר** (ח"א כלל ר"ז) נסתפק האם כשם שאמרו "אשתו כגופו" כן אמרו "בעלה כגופה". **ובפרדס יוסף** (שמות כא, יז) הוכיח כן מדברי **האור החיים הקד'** (ויקרא כ, ט) שהמקלל את אביו או אמו נחשב כאילו קילל את שניהם, כי האב והאם הם גוף אחד, וכל דבר שנעשה לאחד מהם נחשב כאילו נעשה לשניהם. נויש להוסיף שאף בגויים נאמר שאשתו כגופו וכמבואר בספר **אהבת יהונתן** (דברים כג, ח) **ובבן יהוידע** (מגילה יא, ב).

בשורה טובה לקוראי העלון ולשוחרי התורה !

מעתה יועברו שיעורי ראש הכולל הרה"ג ראובן גולן שליט"א בשידור חי ע"י "קול הלשון". כמו כן ניתן לשמוע את הקלטות השיעורים בכל ימות השבוע. ניתן גם להטעין את הקלטות השיעורים בעמדות קול הלשון ברחבי הארץ, ובאתר "קול הלשון".

לשמיעת השיעורים חייגו 03-6171001. לשידור החי יש להקיש כוכבית. לשיעורים מוקלטים יש להקיש ברצף 1-2-48-1

רשימת השיעורים (שעון ישראל): יום חמישי 12:30 שיחת מוסר וחיוזק בענייני הפרשה וההשקפה ולקחי חיים * יום רביעי

20:00 גמרא מסכת ברכות ומוסר ופרפראות * יום חמישי 20:00 שיעור באור החיים הקד' על הפרשה * שמעו ותחי נפשכם !

העלון מוקדש לע"נ

רות בת רחל ע"ה פדילה
אסנת בת מאיר ע"ה אזולאי
יונה בת שמעה ע"ה צברי
מונבר בת גוהר ע"ה דוד פור
חיים בן שרה ז"ל חי
אביתר בן יחיא בן סעיד ז"ל מרחבי
שלום בן רבקה ז"ל אליהו
מרדכי בן יוסף ואירן ז"ל סמאמה
ששון בן מרים ז"ל שרעבי
דוד בן חתון ז"ל בן זקן
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

יצחק בן לונה ז"ל טובול
מיכאל בן יוכבד אביגיל ז"ל חנוך
יהודה בן יצחק ז"ל שמעוני
רחמים בן יעקב ז"ל אמנו
יהודית בת יעקובה ע"ה פרייה
ג'ורגט פנינה נעמי בת לעיישה ע"ה
ורדה בת גמרה ע"ה סרור
נעמה בת שמעה ע"ה רידי
שרית בת כרמלה ע"ה רזיאל
שרה בכורה בת רחל ע"ה גלעדי
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

רונית בת מנטה מרגלית ע"ה זורק
סעדה בת זוהרה ע"ה יאיר
רחל בת חיה ע"ה ורשבסקי
שמאל בן מרים ז"ל מעודה
נעימה בת שרה ע"ה משה
אברהם בן טאוס ז"ל סלמי
אברהם בן לאה ליסה ז"ל פוגל
הרב ישי בן סעדיה זצ"ל שרעבי
שלום בן יחיא ויהודית ז"ל שלומי
יצחק בן תמו ז"ל אביסדיד
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

ר' בנימין בן משה ז"ל קומה
סרח שרה בת רחמה ע"ה קומה
צביה בת סרח ע"ה דוד
רחל בת סאלחה ע"ה מעברי
נאוה מזל בת תאג'ה ע"ה סלמי
שרה זהרה בת דוד ע"ה גדסי
שרינה בת לואיזה ע"ה מזוז
אביתר בן יחיא בן סעיד ז"ל מרחבי
ברק בן רחל ז"ל צברי
ת.נ.צ.ב.ה

קורא נכבד ! עלון זה יו"ל כחלק מפעילויות מוסדות "דרכי תורה" רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצוינים. בימ"ד להוראה ולרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. כולל פנסיונרים. קרן "פזות את ידך" - סיוע למשפחות נערכות. וכן הנעחה לע"נ הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך !

כתובת המשרד: רח' מרגולין 12 רחובות. טל' 08-9452903. פקס: 08-9452903-153. דוא"ל: salami1@bezeqint.net

כמו כן ניתן לתרום לפעילות המוסדות ולהקדשות והנצחות בעלון ע"י הפקדה בבנק הדואר ח-ג 8795528 ע"ש "דרכי תורה"